

Султанитѣ. Подчинени на новата си историческа сѣдба, българитѣ доволни че оставатъ въ земята си и въ народността си, туриха се да помагатъ на новата политическа властъ, за силата и славата ѝ, и сѣж участвуваха, било съ живота си, било съ имота си, въ военнитѣ нейни походи. Отъ преди и при привземаніето на Цариградъ, дори до послѣдната Крымска война, дѣломъ тѣ това засвидѣтелствуваха. Коньтъ и колата на Българина, житото и пчумика, ржцѣтъ и краката му бѣха на расположението на държавнитѣ бранители. За да се отнасятъ българитѣ тѣй признателно къмъ владѣтелитѣ си въ отношение на вѣкове, причината е, както по-горѣ казахъ, че при тѣзи владѣтели видѣха народността си уздравена срѣщу посѣгателствата на старитѣ си сѣсѣди. Чувството, че сѣж оздравени въ вѣрата и народността си, било въ тѣхъ по-силно за да не се вдаватъ на мечтания и внушения розорителни. Историята бѣлѣжи, че това чувство прѣобладава и до сега въ българския народъ.

„Съ наставаніето на 19 вѣкъ нашитѣ южни сѣсѣди, въсползувани отъ надмѣнността въ просвѣщеніето, бѣха се турили чрѣзъ него да работятъ за вѣковната си политика, т. е. изродяваніето на наша народъ. До нѣйде въ туй бѣха и успѣли. Градищата ни и много отъ селата ни бѣха вече погърчени, благодареніе на грѣцкото духовенство, което и за тая само цѣль бѣше пуснато въ отечеството ни. Но въсползуванъ и наша народъ отъ свободитѣ, които Правителството въведе въ държавата чрѣзъ разни постановления, излѣзе срѣщу посѣгателитѣ съ истото оржие — просвѣщеніето; отвори си училища, нареди си общини, и слабия по видимому този народъ въ разстояние на $\frac{1}{4}$ вѣкъ подъ егидата на политическата властъ сполучи пакъ да оздрави народността си срѣщу това модерно нашествие на посѣгателитѣ му. Българитѣ признаватъ че народността имъ е добръ спазена въ османската държава и за това ѝ сѣж признателни.

„Привързаността на българитѣ къмъ народността и вѣрата си има своя корень не въ развитіето имъ, за да се рѣче, че е плодъ на патриотизмъ; това имъ свойство лѣжи въ повече плодородна почва: въ преданността къмъ *прадѣдното*. Българинътъ отъ колибитѣ въ балкана е еднакво привързанъ на народността и вѣрата си, каквото и българинътъ отъ училището излѣзалъ; опазваніето имъ счита за дългъ, а сѣжествуваніето имъ за самосъхраненіе. Въ туй *вроденно свойство*, спомогнато сега и чрѣзъ училищата, Българитѣ, подвластни на османлийската държава, никога не би помислили да излѣзатъ изъ нея. Ето връзката и здрава връзка която привързва българ. народъ о престола на Султанитѣ.

„Сега позволете ми да раскажа и нуждитѣ на българ. народъ, прѣмахваніето на които ще го направи и още повече привързанъ.

„Не ще бѣдѣ нрвѣя, който да ви показва на тия нужди. Отдавна тѣ сѣж видени и знайни отъ държавнитѣ мъжѣ, и вече разни подобренія сѣж станали съ въвежданіето на нѣколко прѣобразованія. Свидѣтели на това сѣж разнитѣ царски *хатове* и *талимати*, издадени съ цѣль подобреніето на тѣзи нужди. Но за приспособленіето на тия хатове и талимати (закони) въ областитѣ остава много още